

به سوی آرامش

ترجمہ سکونِ قلب

از آثار ارزشمند:

حکیم الامت حضرت مولانا اشرف علی تھانوی رحمۃ اللہ علیہ

ممداء با افادات

حکیم الاسلام حضرت مولانا قاضی محمد طیب قاسمی رحمۃ اللہ علیہ

عارف باللہ حضرت دکن محمد عبد الحمید عارفی رحمۃ اللہ علیہ

شیخ الاسلام حضرت مولانا مفتی محمد تقی عثمانی داماد رحمۃ اللہ علیہ

مترجم:

عبد المنان پناہ

سرشناسه: تہاتوی اشرفعلی ۱۸۶۸-۱۹۴۳ م. **Thanvi, Ashraf Ali**

عنوان قرارداد: سکون قلب، فارسی

عنوان و نام پدیدآور: بہ سوی آرامش / مصنف اشرفعلی تہاتوی ہمراہ با افادات محمد طیب قاسمی، محمد عبدالحی عارفی، محمد تقی عثمانی؛ مترجم عبدالمنان پناہ.

مشخصات نشر: تربت جام شیخ الاسلام احمد جام، ۱۳۹۶.

مشخصات ظاہری: ۴۱۷ ص.

شابک: ۲۰۰۰۰۰ ریال؛ 3-139-247-964-978

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: آرامش و آسایش - جنبہ‌های مذہبی - اسلام **Relaxation -- Religious aspects -- Islam**

موضوع: آرامش ذہنی - جنبہ‌های مذہبی - اسلام **Peace of mind -- Religious aspects -- Islam**

موضوع: آرامش و آسایش - جنبہ‌های قرآنی **Relaxation -- Qur'anic teaching**

موضوع: دعا **Prayer**

شناسه افزوده: قاسمی، محمد طیب، ۱۸۹۷ - ۱۹۸۳ م. **Qasmi, muhammad Tayyab**

شناسه افزوده: عارفی، محمد عبدالحی، ۱۳۲۹ - **Arifi, Muhammad Abdulhai**

شناسه افزوده: عثمانی، محمد تقی، ۱۹۴۳ م. **Usmani, Muhammad Taqi**

رسانه روده: پناہ، عبدالمنان، ۱۳۶۴-

رده بندی کنگره: ۱۳۵۵ ۴۱۳ ۸۰۳ س۹۳/ت/ BP۲۵۰

رده بندی دیو: ۶۳۲ ۲۷

شماره کتابشد سی ما: ۴۹۷۵۶۳۶

مشخصات کتاب

نام کتاب: بہ سوی آرامش

مؤلف: حکیم الامت حضرت مولانا اشرف علی تہاتوی

مترجم: عبدالمنان پناہ @am_panaہ

ناشر: انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

نوبت چاپ: اول

سال چاپ: زمستان ۱۳۹۶ هـ ش

تیراژ: ۲۰۰۰ جلد

قیمت: ۲۰۰۰۰ تومان

شابک: ۳-۱۳۹-۲۴۷-۹۶۴-۹۷۸

حق چاپ و نشر محفوظ است

مرکز پخش: تربت جام، انتشارات شیخ الاسلام احمد جام

تلفن تماس: ۵۲۵۲۴۴۷۱ - ۵۲۵۲۵۲۳۸ - ۵۱

بسم رب العالمین، نحمدہ و نسلّم علی رسولہ الکریم

مولای صلّ و سلّم و انما ابد
علی حبیب خیر الخلق کلّم

یکی از دغدغه‌هایی که بر جوامع امروزی و خانواده‌ها حکم فرماست، «عدم امنیت» و «آرامش» می‌باشد تا جایی که بسیاری از زندگی‌ها دارای آسایش ظاهری و حتی تجملات و رفاهیات بسیار شدیدی هستند، اما فاقد آرامش و امنیت واقعی می‌باشند. اساساً در زندگی؛ چه فردی و چه اجتماعی، انسان‌ها بایستی «خدا محور» باشند تا بتوانند به «آرامش» دست یابند. به طور کلی آرامش فقط در «یاد خداوند ﷻ» به دست می‌آید، یعنی کسانی که از یاد باری تعالی ﷻ فاصله گرفته‌اند، مگر اولاً در زندگی خود مضطرب و نگران به نظر می‌آیند! سرّش آن است که عامل اصلی نگرانی انسان، و پشت از پوچ شدن، سر از شقاوت در آوردن، گرفتار عذاب و نعمت خدا گشتن است. اگر قلبی بایاد خدا ﷻ انس بگیرد و به این نکته نیز توجّه داشته باشد که زمام امور، فقط به دست اوست، در هر گونه نگرانی و تشویش رها می‌شود و اطمینان و آرامش می‌یابد.

«آرامش» در زندگی از بهترین نعمت‌های الهی است که به انسان ارزانی شده است؛ انسانی که در زندگی «آرامش» داشته باشد، نگران نیست و افعال روزمره و زندگی خویش را به درستی به انجام می‌رساند.

انسان فطرتاً جویای سعادت و خوشبختی است؛ از تصوّر وصول به سعادت، غرق در مسرّت می‌گردد و از فکر یک آینده‌ی شوم و مقرون به محرومیت، لرزه بر اندامش می‌افتد، لذا سخت دچار دلهره و اضطراب می‌گردد، غافل از اینکه «آرامشی» که گم‌شده‌ی همیشگی اوست، در نزدیکی وی می‌باشد.

آرامش در شریعت دارای جایگاه ویژه‌ای است؛ به گونه‌ای که شاه بیت دین یعنی «ایمان» از ریشه‌ی «أمن» به معنای آرامش گرفته شده است. بشر امروز با خلأ معنویت و آرامش دست

و پنجه نرم می کند و برای رسیدن به این گمشده، به هر وسیله ای چنگ می زند؛ رشد عرفان های کاذب و نوظهور، مصرف روزافزون مواد مخدر و قرص های آرام بخش، تولید و تکثیر کتاب ها و نرم افزارهای روان شناختی و ... همگی دلیل روشنی بر این سرگشتگی و حیرانی است.

مشکل از کجاست؟ علت نگرانی ها، اضطراب ها و تشویش های درون و برون بشر چیست؟ اصولاً «آرامش» چیست و منشأ آن کجاست؟ عوامل و موانع دستیابی به آن چیست؟ راه رسیدن به «آرامش» کدام است؟ اینها پرسش هایی است که مبنای تحریر این کتاب گردیده است که حکیم الامت، حضرت مولانا تهانوی رحمته الله با در نظر گرفتن تمام جوانب و ابعاد قضیه به تشریح این مهم می پردازد.

اساساً تعادل و تعین از انسان ها در زندگی خویش آرام نداشته و دائماً احساس پوچی می کنند و یا اینکه گمان می کنند در این دنیا عبث و بیهوده آفریده شده اند؛ همانگونه که خدای تبارک و تعالی می فرماید: «أَلَسِنَا إِذْ خَلَقْنَاكُمْ عِبَادًا وَأَنْتُمْ كَاذِبُونَ» پس آیا گمان می کنید که ما شما را بیهوده آفریده ایم، و شما، سواي ما باز گردانده نمی شوید؛ حال این که هدف و غایت خلقت ما انسان ها بدین جهت بوده. بندگی کنیم و از این بندگی، «معرفت» کسب نمائیم و پیرو آن به امنیت و آرامش هم در این دنیا راه ببریم.

به تعبیر رساتر «عَلَّتْ نَاآرَامِي» افراد عادی آن است که به چیزی تکیه می کنند که خود تکیه گاهی ندارد. به همین جهت به عنوان ضرب المثل می گویند: «الْعَاقِبَةُ تَشَبَّهَتْ بِكُلِّ حَشِيشٍ»؛ یعنی انسان در معرض غرق شدن، به هر گیاهی دست می اندازد و نجات می یابد؛ کسانی که در محبت دنیا غرق شدند، دست و پا می زنند و هر لحظه، احساس خطر می کنند و به این و آن متمسک می شوند و به زرق و برق ها تکیه می کنند، تا از اضطراب برهند، ولی نمی توانند نجات پیدا کنند. قرآن کریم درباره افرادی که گرفتار آتش دوزخ می شوند، می فرماید: «وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَاطْمَأَنَّنُوا بِهَا» یعنی اینها به دنیا بسنده کرده، راضی و مطمئن بودند، در حالی که «وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ» دنیا متاع فریب است و انسان را می فریبد و اگر غریق به فریگاه تکیه کند، قطعاً غرق می شود.

باید دانست که معمولاً در زندگی‌های ما انسان‌ها «آسایش» بسیار یافت می‌شود؛ بسیاری از ما انسان‌ها دنبال آسایش زیاد هستیم ولی از «آرامش حقیقی» و «امنیت خاطر» محروم هستیم. اگر بخواهیم آسایش را در زندگی معنا کنیم؛ یعنی این که در زندگی‌های ما پول و ثروت و رفاه و تجملات بسیار زیادی یافت می‌شود، ولی چیزی که ابداً پیدا نمی‌شود، همان امنیت و آرامش در درون زندگی است؛ زیرا آرامش و امنیت و همچنین اضطراب و دلهره نقش بسیار مهمی در سلامت و بیماری فرد و جامعه و سعادت و بدبختی انسان‌ها دارد.

روشن است که نداشتن تکیه گاه محکم، باعث ایجاد ترس و اضطراب می‌شود و چه تکیه گاهی از قدرت مانا. کار الهی ﷻ در این عالم قوی‌تر است؟ مهم آن است که پذیرش خداوند ﷻ، تنها فلقه زبان نهاده و عمل و حرکت، پشتوانه‌ی آن باشد؛ چرا که ایمانی نافع خواهد بود که با عمل توأم باشد؛ قرآن کریم در ۳۹ آیه، همراه ایمان، «عمل صالح» را مطرح ساخته و به آن تأکید نموده است.

هر قلبی با ذکر خدا ﷻ اطمینان می‌یابد و اضطرابش تسکین پیدا می‌کند. آری، این معنا حکمی است عمومی که هیچ قلبی از آن مستثنی نیست؛ مگر اینکه کار قلب به جایی برسد که در اثر از دست دادن بصیرت و رشد، از حرکت به سوی کمال باز مانده و دیگر نتوان آن را قلب نامید. چنین قلبی، از ذکر خداوند ﷻ گریزان و از نعم طمانینه سکون محروم خواهد ماند. به امید آنکه خداوند تعالی ﷻ آرامش حقیقی و سکون بر روی در لوای شریعت قرآنی محمدی را نصیب همه گرداند.

کتاب پیش رو ترجمه‌ی کتاب «سکون قلب» از حکیم الامت مولانا ابوالکلام علی تھانوی ﷻ می‌باشد که سخنان ارزنده‌ی حکیم الاسلام قاری محمد طیب ﷻ مدیر دارالعلوم وقف دیوبند و عارف بالله حضرت دکتر عبدالحی عارفی ﷻ خلیفه‌ی حضرت حکیم الامت مولانا تھانوی ﷻ و سخنان شیخ الاسلام مولانا مفتی محمد تقی عثمانی دامجده به صورت متفرقه در آن گنجانده شده است.

حکیم الامت مولانا اشرف علی تھانوی رحمۃ اللہ علیہ و دیگر ہم سنگرهایشان بسان امواجی خروشان از بحر بیکران دیوبند بودند که توانستند با دانش و معرفت خود انقلابی به پا کرده و اسلام را از بی کسی و مسلمین را از سردرگمی و عطش جهالت برهانند. به برکت اخلاص، تلاش بی وقفه و تعمق نظرشان، جهان از فیوضاتشان بهره مند و علم و دانش نفسی تازه گرفت و نهایتاً چنان شد تا نام هر یک از آن عزیزان در لوح زرین خادمان شریعت و طریقت برای همیشه ماندگار بماند.

اکثر این بزرگواران در زمینه های متعدد علمی و تاریخی و تربیتی دارای تصانیفی ارزشمند و گران سنگ هستند که از این بین، تألیفات حکیم الامت مولانا اشرف علی تھانوی رحمۃ اللہ علیہ نسبت به سایرین، بیشتر به چشم می خورد.

این کتاب نیز یکی از خایر علمی تربیتی ایشان است که بر مبنای شناختن، دانستن و رسیدن به آرامش حقیقی نوشته شده است. خصوصاً برای آن دسته افرادی که «آرامش» در زندگی ایشان بسان گمشده ای است که یافتن آن رؤیای گشته است. حکیم الامت مولانا تھانوی رحمۃ اللہ علیہ در این کتاب به نحو احسن به این مبحث پرداخته و تمام زوایای آن را کماحقه تشریح و واضح کرده و بر این امت پیش نمودند تا آن دسته افرادی که در زندگی پر متلاطم خود آماج وسوس و افکار زائد قرار گرفته اند، بتوانند با استعانت از ذات احدیت ﷻ از چنگ آن رهایی یافته و نیل به سعادت و رستگاری دنیا و آخرت را برای خود رقم بزنند.

در پایان از خداوند متعال ﷻ خواستارم تا این کتاب را برای هر کس از ذرّات عالم برای رسیدن به آرامش حقیقی و مایه ی خیر و رحمت برای مؤلف رحمۃ اللہ علیہ و مترجم آن بگرداند.

«وما توفیقی الا بالله علیه توکلت والیه انیب»

ملتزمس دعای خیر

عبدالمنان پناه - تایید

۱۹ صفر ۱۴۳۹ هـ ق